

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Matouš 6, 25 – 34

Text: Malachiáš 3, 6 – 10

"Já Hospodin jsem se nezměnil, ani vy jste nepřestali být syny Jákobovými. Už za dnů svých otců jste se odchýlili od mých nařízení a nedbali jste na ně. Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů. Ptáte se: »Jak se máme vrátit?« Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: »Jak tě okrádáme?« Na desátcích a na obětech pozdvihování. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod! Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehání? A bude po nedostatku.

Bratři a sestry, chtěl bych se dnes spolu s vámi zamyslet nad biblickým přikázáním Mojžíšova zákona o odevzdávání desátků. Předem ovšem říkám, že bych byl nerad, kdyby toto kázání vyznělo tak, že vás chci nějak účelově vyprovokovat k větší obětavosti, to není můj styl, ale spíše mi jde o to, abychom si znovu uvědomili, jaké jsou souvislosti mezi naším vztahem k Pánu Bohu a jeho hmotným vyjádřením v podobě našich darů a naší obětavosti. Protože, odevzdáváme-li část peněz na církevní a jiné dobročinné účely, má nám jít také o to, aby to pro nás nebyla nepřijemná přítěž, ale abychom dávali s upřímným a radostným srdcem. Neboť, jak se píše v bibli, ochotného dárce miluje Bůh.

Myslím, že se shodneme na tvrzení, že základní postoj ochotného dárce vychází z předpokladu, že dáváme ze svého nedostatku, nikoliv ze svého nadbytku. To je nám všem jistě zřejmé. Pánu Bohu dáváme z toho, co bychom samozřejmě potřebovali investovat do domácnosti, do firmy, do rodiny. Bohu nedáváme peníze, které nám zbývají, které nám někde leží a které můžeme postrádat, které nám nebudou chybět. Takové peníze snad ani nikdo z nás nemá. V takovém případě by vůbec nešlo mluvit o obětavosti, protože obět' znamená újmu, obět' bolí, obět' je zřeknutí se něčeho, co bych mohl mít. Je to určitá podoba půstu. Podle Izaiáše pravý půst znamená dávání, dělení se. Dá se říci, že být obětavý v dávání je jistě chvályhodné. Obětavý křesťan si dnes zaslouhuje uznání a obdiv. Ale já myslím, že biblické dávání vychází ještě z poněkud jiných předpokladů, než je naše obětavost. O tom mluví dnešní text.

Existuje totiž ještě druhý postoj k dávání, který, když si člověk osvojí, tak může docílit i toho, že ho obětavost nemusí ani tolik bolet a trápit. Ten druhý postoj ochotného dárce je jakoby protipólem toho předchozího a vyplývá z poznání, že ne všechny peníze, které vydělám, mi také skutečně patří. To je princip biblických desátků. Pro Izraelce totiž platilo, že svůj majetek vlastnili pouze z devíti desetin. Desátý díl jejich majetku nebyl jejich – patřil Hospodinu. Nemohli si s ním tedy dělat, co chtěli. Nemohli se rozhodovat, zda ho dají do chrámové pokladny. Desátý díl byl nedotknutelný. A oni s tím počítali, už když seli na poli. Resp. s desátým dílem své úrody vůbec nepočítali (myšleno pro sebe). Vlastně domyšleno do důsledku, na chrám neodváděli ze svého, protože desátý díl jejich úrody jim vůbec nepatřil. Přesto si ho někteří ponechávali nebo odváděli ho jen částečně. Proto prorok Malachiáš mluví o okrádání Pána Boha. On nekritizuje, že by Izraelci byli málo obětaví vůči svému Bohu. On kritizuje, že si přivlastňují, co jim nepatří.

Ježíš také říká: Co je císařovo dávejte císaři a co je Božího dávejte Bohu. Máme něco, co je Božího? Přivlastňujeme si něco, co náleží Bohu? Platí tohle i oblasti našich financí? Kladli jsme si už otázku jaká část naší mzdy, našeho zisku nepatří ani nám ani státu ani firmě ale jen Bohu? Jestliže mluvíme v církvi pouze o obětavosti, tak to spíše vede k jakémusi záslužnictví. Protože za obětavostí stojí představa, že my ze svého udílíme, obětujeme něco Pánu Bohu, a podle míry, kolik udílíme je možné obětavost měřit. U desátkového systému to ale neplatí. Tam totiž nedáváme nic ze svého, takže nelze mluvit o nějaké štědrosti nebo obětavosti. Tam pouze odevzdáváme to, co tak nebo tak patří Bohu, a pouze to projde našima rukama, ale s námi to nemá nic společného. A jestliže si něco z toho přivlastníme, pak se jedná o krádež. Tak musíme chápat smysl Malachiášova výroku o okrádání Pána Boha. Otázka nestojí, kolik jsem ochoten ze svého výdělku obětovat Pánu Bohu, ale kolik z mé výplaty už Pánu Bohu prostě patří a já jsem pouze povinen to odevzdat, a když to neodevzdám, dopustil jsem se krádeže.

To co říkám může znít někomu provokativně, někdo to může pokládat za přitažené za vlasy, ale na stejném principu funguje daňová politika státu. Myslím tedy, že neříkám vůbec nic nového, jsou to skutečnosti platné tisíce let. V dnešní době ovšem došlo k určitému posunu v myšlení věřících lidí a dávání se stává stále více skutkem naší dobročinnosti a naší velkorysosti vůči Pánu Bohu. Myslím, že je na čase vrátit se k tomu starozákonnímu biblickému pohledu na vztah dávání a víry v Boha. Jde tedy o tuto změnu našeho uvažování: Nikoliv, kde najít peníze pro Boží účely, ale kolik z toho i mála peněz, které mám, mi nepatří, protože už jsou Boží.

Jsem dalek toho, abych nás takovýmto způsobem vyzýval k větší obětavosti. Víím dobře, jak bývá těžké s penězi vyjít. Já pouze kladu provokativní otázku, zda jsme si do svého rodinného rozpočtu nepřivlastnili něco, co nám nepatří. Zda neoprávněně nedisponujeme s penězi, které nejsou naše. Tam totiž mluví prorokova výtku Božímu lidu.

To, že na Boží věci nebývá v církvi dostatek peněz, není ani tak způsobeno naší neochotou k dávání. Možná spíše strachem. Starostmi. Co budeme jíst, co budeme pít, co si budeme oblékat. Vždyť všechno je čím dál dražší. Na to Ježíš říká: Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Když se modlíme – „chléb náš vezdejší dej nám

dnes“ - tak to nevyprošujeme na nějakém despotickém krutovládci, nýbrž to říkáme milujícímu Otci, jehož nejvlastnější touhou je nasytit své děti. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Ale hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. Ale můžeme se na Pána Boha takto jednoduše spoléhat? Zpíváme píseň „Důvěřuj se v Pána“. Platí to i pro naše hmotné starosti? To je otázka do diskuse. Stejně jako otázka, co všechno nám nepatří. Nedlužíme Bohu i sami sebe? Jsme sami svoji? Malachiáš, zdá se, skutečně vidí souvislost mezi odevzdáváním desátků a důvěrou v Boží milost. Nejde však o žádný obchod s Boží milostí. Jeho výzva je formulována jako ujištění a potěšení pro ty, kdo se starají a mají obavy. Kdo se bojí plně se Bohu odevzdat. Kdo chce plavat, musí skočit do vody. To je víra. Malachiáš říká, nebojte se. Prostě to vyzkoušejte: „Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnání? A bude po nedostatku.“

Modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, děláme si tolik starostí o budoucnost a je pro nás těžké se přitom spoléhat na tebe. Pro naše starání nám nezbyvají síly ani prostředky ke hledání tvého království, a tak o to nedůležitější přicházíme. Prosíme, dej, ať se nebojíme věřit ti, a ať ti s důvěrou odevzdáváme vše co ti náleží, především pak sami sebe. Amen.*